

Денник Романа



Івана Гаврика

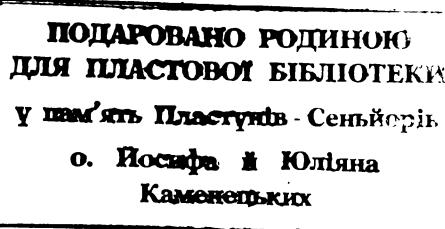
Шкільна Рада при УККА в Нью Йорку доручає
Школам Українознавства вживати цю книжину як
лектиру для дітей від 7. р. життя.

ІВАННА САВИЦЬКА

ДЕННИК РОМЦЯ

ОПОВІДАННЯ ДЛЯ ДІТЕЙ

Обкладинку рис. П. АНДРУСІВ



ФІЛЯДЕЛЬФІЯ — НЬЮ ЙОРК

1963

PLAST UKRAINIAN YOUTH ASS'N.
623 FLORA AVE.
WINNIPEG, MANITOBA R2W 2S4

IWANNA SAWYCKY

LITTLE ROMAN'S DIARY

CHILDREN'S STORIES IN UKRAINIAN

Copyright by Iwanna Sawycky

П Е Р Е Д М О В А

Як щороку, І. Савицька приходить до Вас, Любі Читачі, з новим своїм дарунком, цією гарною книжкою. Цим разом Вона оповідала мені першому її зміст. Ми сиділи в зеленому Гантері під вікном її мистецької крамнички „Гуцулка”. Вона розвивала нитку оповідання, а я слухав його, мов чарівної казки, й був переконаний, що Вона оповідає історію моого власного дитинства.

„Як Вона це добре скопила!” — думав я. „Звідки Вона знає про мої власні переживання, мої колишні добрі й погані вчинки, думки, примхи й витівки?”

„Ах, так! Це її чутлива душа вміє збагнути все, що влучає дитяче життя. Тож Вона хоче виявити мені мое власне минуле! Так, так. Я був теж такий, як її Ромцьо. Я писав денник і потім читав його в хвилинах горя й радощів юнацького, молодечного й зрілого віку. І завжди приходило мені на думку: невже я був справді такий? Мені було радісно від моїх добрих вчинків та соромно, як побачив я свої погані примхи, наче в дзеркалі.

Я змагався зо собою, щоб направити те, що видалось мені смішним, примхуватим, незвичайним. Отак я розвивав свою волю.”

Любі Читачі! Розгортайте часто цю книжку, цей дорогоцінний дарунок, денник Вашого товариша. З нього навчайтесь усього, що вірно показує Ваші мрії, примхи, витівки. І записуйте свої власні спостереження, та записуйте їх так щиро, як це робив Ромцьо. Колись у хвилинах задуми Ви візьмете до рук свій денник, прочитаєте його та скажете: „Чи, справдуща, я був такий?”

І тоді з вдячністю згадаєте Авторку цієї книжки, що так щиро й добре виявила Ваші примхи та вчасно оберегла Вас від іх наслідків.

К. Кисілевський



А не я

Я приїхав до Америки малим хлопцем, і оте „малий” — так і прикипіло до мене аж по нинішній день.

Малим Ромцьом називає мене дідо; тато — синком, а мама пестливо Ромухою, або Мухою, бо так коротше.

Насправді, я зовсім не малий. Мені вже дев'ять років, ходжу до школи українознавства, належу до новацького роя „Леви”, вчуся музики, фотографую, збираю поштові марки.

Минулого року я відбув другий пластовий табір, без мами й без тата. Мій рій одержав прaporець чистоти за зразковий порядок у кімнаті, а я сам, за фотографування гарну, гаптовану відзнаку. Цей трофей я пришив до пластової сорочки, а в деннику записав все докладно, що діялося в нашому таборі.

Ах, цей мій денник! В ньому записую важливі події щоденного життя, всі мої пригоди, всі нові спостереження. Туди також вклеюю світлині, виконані моїм маленьким апаратиком. Мій денник загорний в міцне зелене полотенце, перев'язаний шовковим шнурком, лежить в найдальшому куточку шафи, зберігаючи неодну таємницю.

Дорогий мій деннику! О, як хотів би я, щоб твої сторінки не жовтіли, не пиняли, а осталися тривкою пам'яткою на все мое життя.

Дня 9. березня.

Подарунок в день народження

— Синку, — спитав мене минулої неділі батько, — що хотів би ти дістати на уродини?

В моїй уяві закружили: ровер, фільмовий апарат, тенісова ракета, совги; але батько не чекаючи відповіді, продовжував:

— А що, якби так купити гарного, малого пса?

— Живого? — спитав я швидко, а серце в мені затріпалося на саму пише згадку від недалекого щастя. Я підскочив, обняв батька за шию і зі слізами в очах сказав;

— Коли матиму правдивого, живого песика, буду дуже щастливий.

Наступного дня, в понеділок, батько пішов до праці, а я поспішаючи до школи, зиркнув на прегарного пса, що сидів на сходах, перед наріжною крамницею. Він був білий, з чорними патками й коротко втятим хвостом.

— Це Рекс, — об'яснив крамар, — чистокровний фокстер'єр. Його рід виводиться з Англії, непосидючий і чуйний пес, він наш приятель і сторож в одній особі.

Ввечорі, коли батько повернувся з праці, я несміливо висловив своє бажання.

— Тату, фокстер'єр — це найкращий пес на світі. Він оберігатиме нашу хату, буде гратися з нами; це якраз песик, якого я хотів би мати.



— Добре, — відповів батько, — в суботу купимо фокстер'єра.

У вівторок зустріла мене несподіванка, нам показали в школі цікавий, кольоровий фільм. Я пильно пришився образам, захоплювався відвагою і вірністю тварин, а ввечорі сказав до батька:

— Тату, я бачив на екрані надзвичайного пса. Він був великий, розумний, пагідний, провадив сліпого чоловіка, зупинявся на червоне світло, поспішав на зелене.

— Це був вовк, — пояснив мені батько, — провідник сліпих і поліційний пес. У нього гострий зір і знаменитий нюх. Вовк — це дуже дорогий пес.

— Це найкращий пес на світі, — сказав я, і мовчки притулився до батька.

Тієї ночі я довго не міг заснути. Моя глиняна свинка була майже порожня, бо я витратив ощадності на водяний револьвер і колесо для плавання.

— Що з тобою, ти увесь гориш, — говорила стривожена мама; вона напоїла мене чаєм і звітіла про ніщо не думати.

Забуваючи поволі про вовка, я мандрував у сні польовими стежками, ловив рибу й ганявся за великим і паскавим псом, що його дядько Іван купив і держав на фармі.

— О, тобі приснилася Лессі, — сказала в середу вранці мама. — Вірна, розумна, прудконога собака, що доглядає дядькових овець, корів та все господарство. Лессі любить свободу й простір; їй не до вподоби міське життя.

— Лессі — це найкращий пес на



світі, — подумав я, і чекав на батьковий поворот.

Четвер проминув швидко; підскакуючи вертався я зі школи. Ще тільки день ділив мене від суботи, ще тільки один день.

Зупиняючись на червоному свіtlі, я побачив великий, білий автобус, чистенько вимитий, прикрашений цікавим малюнком.

— Це що за пес? — спитав я водія, захоплений розмальованою собаю.

— Це хорт, символ швидкості, — відповів водій. Добрий до полювання, бистрий, чуйний, розумний, справді прекрасний пес.

— Так, це справді прекрасний пес, — повторив я наче сам до себе й швидко побіг додому.

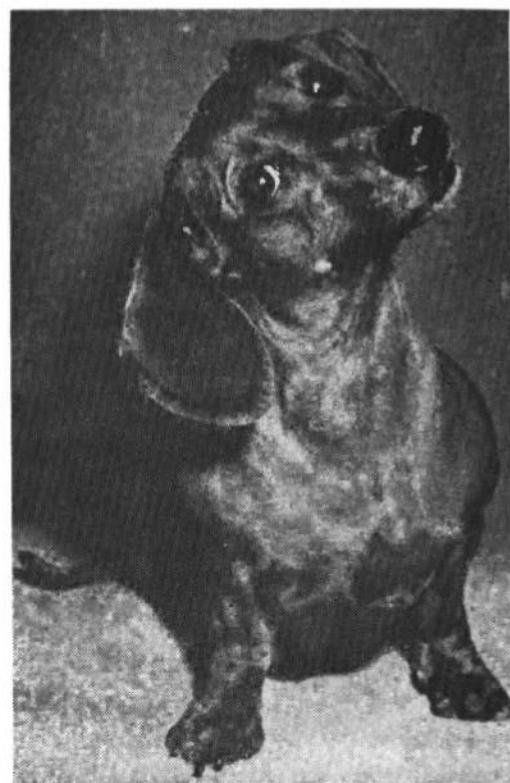
П'ятниця — довгожданий день. Я вибіг батькові назустріч і здапеку гукав до нього:

— Тату, завтра субота-а-а!

В цю ж хвилину із бічної вулички вибіг страшно смішний песик. Він був довгий, мов огірок, з кривими панками, плескатими вухами, не йшов, а сунувся по землі, колихаючись мов човник.

— Це ямник, — пояснив мені батько, — міпій, домашній песик, каштанової або чорної шерсті. Коли хочеш, можемо завтра купити ямника.

Нарешті прийшла субота. В крамниці з собаками багато покупців. Я зовсім розгубився, бігаючи від клітки до клітки, від фокстер'єра до вовка, від ямника до вівчаря. Усі гарні, розумні, близькі моєму серцю.





Біля входових дверей, у куточку, доїдав свій сніданок малий, білий песик з закрученим хвостиком. Рожевим язичком облизував мордочку, одне вушко підняв угору, друге опустив вниз. Запримітивши мене, висунув мордочку крізь дротяну сітку й пагідним поглядом так і просив: — Візьми мене, я тобі другом стану.

— Який це пес? — спитав я продавця і почув його відповідь:

— О, це такий собі звичайний песик, без ніякої раси, він нікому не подобається, його ніхто не хоче купити.

Десять хвилин потім я тулив до грудей живий уродиновий подарунок. Мале, ніким неплюблене песення дрижало й горнулося до мене. Я обіймав його, гладив і почував себе дуже щастливим.

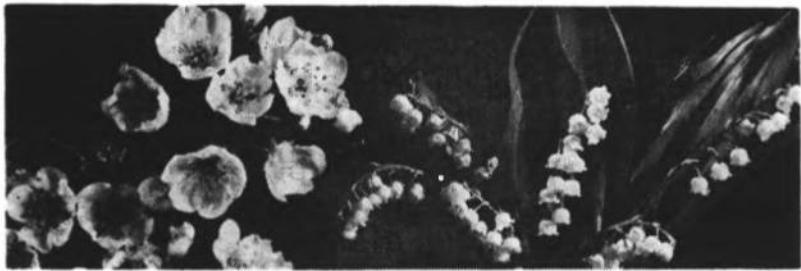
— Тату, — сказав я пошепки, — я маю найкращого пса на світі.

Дня 28. квітня.

Вороня



Ми знову ходили до парку. Там скрізь вже цвітуть череши, пахнуть білі конвалії. Гарно й весело там.



Мені знутила-
ся гойдалка; я присів на павочці, щоб відпочити. Знечев'я завору-
шилося щось в кущах, зашепестіло й з-під листочків висунулося
маленьке пташине крило.

— Пташка, пташка, — закричав я до хлопців.

— Це вороня, — сказав батько, у нього звихнена ніжна, во-
но не може ходити.

Вороня справді не стрибalo, а повзло по траві, підпираю-
чись крилом. Ми пригали до хворої пташки й кожен став її жалу-
вати. Я вийняв з торбини кусок хліба, покришив його й кидав у
розкритий дзьобик. Вороня ковтalo поживу швидко й просило ще
й ще.

Бідна, маленька пташка, загублена чи покинута?

Довго стара ворона не прилітала до хворої дитини, й батько
дозволив забрати вороня додому.

Я заховав пташку в шапку й та-
ки зараз повіз її до дядька Леоніда,
який на всьому розуміється. Дядько
щось там придумував, поклав звихне-
ну ніжку поміж тонюсенькі дощечки,
й велів доглядати вороня та годувати
його.

З того вечора усе наше життя
стало крутитися довкола хворої пташ-
ки. Я вишукував для неї найсмачнішу
їжу, батько й мати часто заглядали



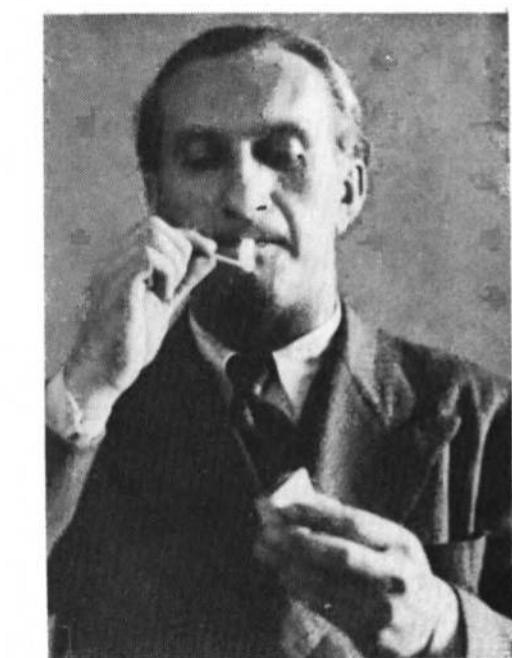
до кліточкі й приговорювали до пташини. Навіть Бровко, мій невідступний друг, не відважувався брехати.

Так ми вовтузилися з воронятком два тижні; тоді дядько Леонід зняв дощечки з хворої ніжки й пустив пташку на землю. Вороня випростувалося, замахало крильцями, зробило кілька кроків і вистрибнуло на подвір'я.

— Буде ходити, — сказав дядько; — ніжка врятована.

Це вже не було мале, безпомічне пташення, а здорова, сильна пташка з чорним, пискучим пір'ячком, рада зніматися до лету.

Батько сказав: — Не гаразд в'язнити вороня в хаті, коли воно здорове, його треба віднести до парку й пустити на волю.



Уся хата сумувала за воронятком. Мама мовчки варила вечерю, батько сидів на подвір'ї курив і думав, а Бровко лежав під столом, не ткнувши любленої печінки.

Раптом батько піднявся й закликав;
— Синку, синку, ходи швидше!

Ми всі припали до дерев'яної хвірточки. Щось чорне знялося на крилах і кружляло довкола наших голів.

— Вороня, вороня, — закричав я радісно,
— воно хоче жити з нами, воно наше!
— Кра, кра,---притакнула пташка, й звинно пурхнула в хату.



Дня 18. травня.

Втега зі школи

Весна. Різноцольорові тюльпани гойдаються на тоненьких ніжках, приваблюють метеликів і бджіл. Вчора я ввесь день фотографував квіти, кущі, метелики. Боже, як кортить поїхати в лісок, в природу, як кортить. Я вирішив „заграти гуні”, значить, не піти одного дня до школи.



Складаю, як завжди, книжки, ховаю в торбу фотографічний апарат, прощаюся з мамою і вибігаю в напрямі автобуса, що йде далеко за місто...

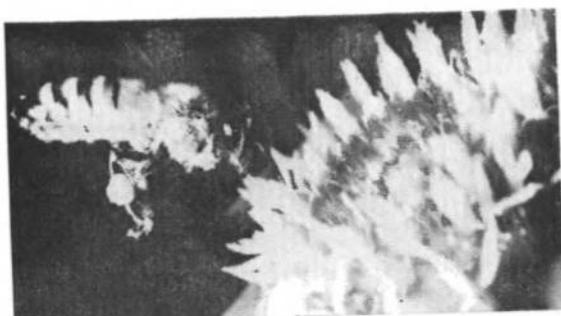
Ось і піс. Холодно, свіжо, привітно. Я розтягнувся на зеленому килимі мохів і завмер від надміру вражень.



Біля моєї руки вештагаясь працьовита мурашка. Вона тягнула важку соломинку, втрое більшу за неї, либонь матеріал на нову хату.

— Куди мандруюеш, мурашко, стрівай, зупиняй побалакай зо мною.

— Не можу, приятелю, не можу, — причутося мені, часу не вистачає, робота наглить...

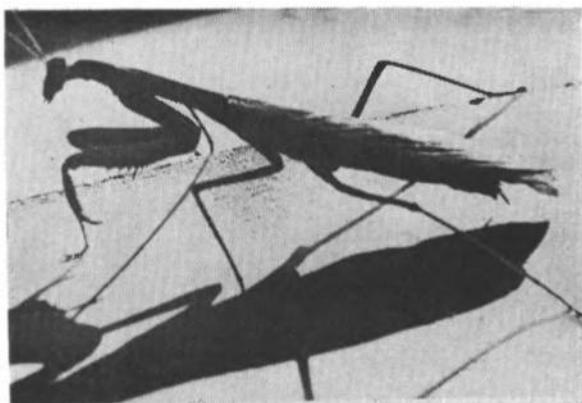


Але тут надлетіла золота бджілка, закружляла над моїм вухом і сіла на синю квіточку.

— Скілько меду, свіжого, солодкого меду, — забриніла вона. — До обіду зберу багато й занесу до вулика.

На листочку конвалії розсівся чорний жук. Він розглядався за поживою і йому ніколи було розмовляти зо мною. Працьовитий павук за своїм ткальним варстатом недобачав мене. Пільний коник, зайнятий зручними стрибками, відвернувся від мене з погордою. Тільки руденька біпочка, що звикла безтурботно скакати по гілках, ніби заговорила:

— Ти краще йди до школи, а в неділю приходь до нас байдикувати. Тобі безділля в голові, а ми саме добре до роботи забралися. Я і мої посестри готуємо комори для осіннього збору горіхів. Безліч молодих птахів вчиться розправляти крила. Дятель оберігає кору дерев від шкідливих комах. Лісовий струмок нагромаджує воду, готов поїти звірят, носити човни, гасити пожежу. Кожен з нас щось робить, до чогось готовиться, а сил до праці дає нам життєдайне сонце й співучі птахи. В лісі ніхто не дармує.



— Пора й мені до науки, — подумав я, швидко піднявся з трави, обтріпав зім'яту одежду й побіг дорогою, що веде до автобуса...



Школа привітала мене мовчанкою і пильною працею сотні моїх товаришів. Я скрадався біля відчинених дверей і здавалося, десятки пар очей зустрічали мене дивною посмішкою.

Але що буде далі? Як зустріне мене вчитель і що скаже вдома моя мама?

Я постояв хвилину в куті коридору й врешті відважився увійти до моєї класи. Але що це? Всі крісла стояли порожні, а на таблиці хтось написав:

*Прогулка до звіринця.
Союзни науки земле.*

Дня 6. червня.

Незабутня подорож

Їдемо до цирку. Великий синій автобус аж сопе, так йому важко везти пів сотні непосидючих збиточників.

Лесько дуже посумнів, бо йому трохи „недобре”, зате інші хлопці гапасують, ніби це вже справжні вакації. Дорога недалека. Ще один закрут, ще одна вуличка вліво, і ми на місці.

Величезні попотняні шатра, (у стократ більші, ніж у пластовому таборі) розтягнулися півколом, мов парасолі.

Гамір, метушня, багато людей, легко загубитися.

Дівчата з'юрубилися і оглядають жирафу в цирковому звіринці. Вона граціозно простягає маленьку голову на довгій, гнучкій шії. Хлопцям більше подобаються тигри. Вони гнівно б'ють папами, злісно скалять зуби, неспокійно кидаються до грат, аж плячно на них дивитися.

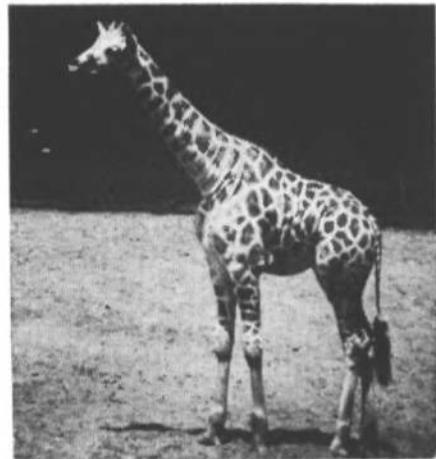
Дві вчительнки ввесь час метуться біля нас, підраховують: — один, два, три, чотири, двадцять сім, сорок дев'ять, — а де ж ще одно, а де ж п'ятьдесят? Починається рахування з початку й знову виходить, що когось бракує.

Це Ярко, отой непосидючий хлопець, що всюди мусить бути й все бачити, пропав, як під землю провалився.

Займаємо призначені місця, але настрій попсований; я такий схвильований, що ледве сиджу на кріслі.

Починається програма.

Ось посередині арени, в тонкій запізній клітці пручаеть-



ся сім великих левів. Вони люті, подразнені, весь час гарчать на наставника, а він вимахує нагаєм, мов іграшкою, і нічого не боїться.

Діти трусяться, дехто замикає очі.

Тим, що сидять на крайніх стільцях, пощастило, бо на другій арені пописуються білі ведмеди. На них дивитися не страшно. Ведмедиці колишуться на гойдалках, куряте люльки, танцюють, перевертаються, мов м'ячики.

Чути сміхи й радісні вигуки дітей.

Програма в цирку міняється швидко й справно. Я бачив зручних штукарів, які ковтали горюче попум'я, витягали з рота звінно десятки тузенів хустинок, ходили по площаці, набитій цвяхами. Ми всі сміялися до спіз із веселих блазнів-карликів, що вешталися по арені смішно переодягнені. Я бачив одчайдушні вправи на трапезах високо, високо під склепінням шатер і серце мое тріпалося пташкою, а в грудях запирало віддих.

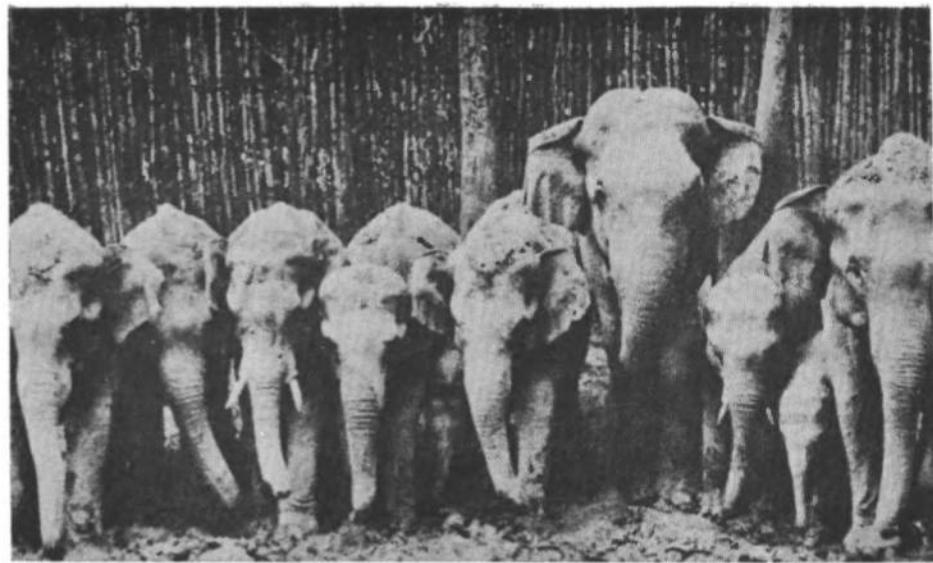
Саме закінчувалася програма, коли вчителька, що шукала загубленого Ярка, сіла на порожнє біля мене крісло.

— Заспокійтесь, — сказала півголосом. Ярко віднашовся.

А ось найцікавіша картина в цирку: — хоровід усіх виконавців програми, людей і звірів.

Перед нами проходять трійками білі, расові коні. Їдуть захвітчані вози з гавайськими дівчатами, зелені сіно-жаті з польовими квітами, метеликами й робітниками в полі. За ними пересуваються в модерних автах магараджі, проходять лініві, добрячі ведмеди,



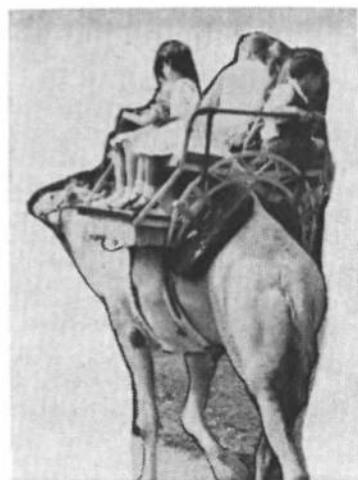


крокують повагом спони й починається дефіляда величезних, паснавих верблюдів. Їх багато, десять, а може й більше. На їхніх хребтах вигідні коші-сідала, а в них сидять яскраво повбираючи хлопці й дівчата.

Знечев'я виривається з-поміж нас радісний оклик: — Ярко, Ярко!! І десятки рук простягаються до хлопця.

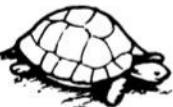
А він, той вітрогон, що відстав від громади й потрапив до циркового бюра загублених дітей, сидів на хребті першого верблюда й розгубленим поглядом шукав товаришів.

О! Це була незабутня подорож.



Дня 4. липня.

Пригода з черепахою



Вранці я вийшов подивитися на наш городчик. Уночі була буря і кущі відцвілих азалий аж купалися у перлах води.

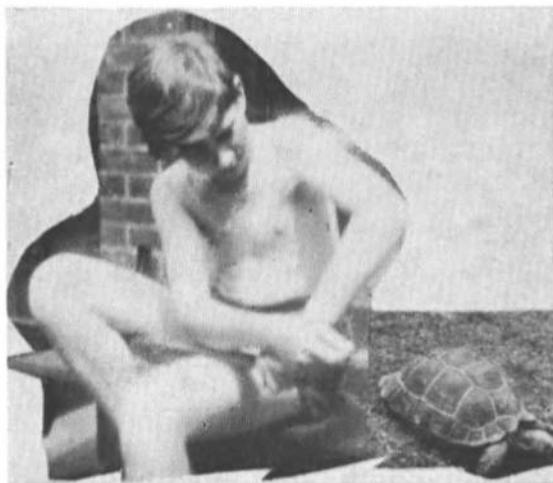
Як дощ нашкодив! Рядочок молоденьких айстер лежав придавлений, зелене листя конвалій безсиле звисало вниз.

Та ось під кущем щось воронулося й зашепестіло.

— Гадюка, — подумав я зразу й кинувся тікати.

З криївки виповзла справжня, здоровенна черепаха, піниво висунулася з панцера й почала мандрівку. — От, хто нашкодив, хто потопочив мої квіти!

Черепаха почувала себе зовсім безпечно. М'якими порухами ніг переносила важкий панцер з місця на місце, розглядаєсь, шукала нових приятелів.



— Чим же ж тебе годувати й як доглядати? — люба госте!

Та тут старий, гапасливий Добі розвіяв мої пляни. Цей сусідський пес, що звик без опіки вибігати на вулицю, міг заподіяти черепасі якусь кривду. До того я зрозумів, що малій мій городчик непригожий для створіння, що швидко пазить і потребує простору.

Рад-не-рад я рішив віднести черепаху до парку, звідкіля вона імовірно причимчикувала під нашу хату.



Але як транспортувати черепаху? — Ховайся в панцер, — закомандувава я голосно, вимахуючи руками. Черепаха ані не ворухнулася. Мій улюблений кролик перелякано приглядався всій дії. Я вхопив гумового вужа, що ним поливається квіти, й сильний струм води змусив черепаху запізти у власну хату.

В коробці від маминих капелюхів я поніс черепаху до парку. Мій пакунок міг важити п'ять — шість фунтів.

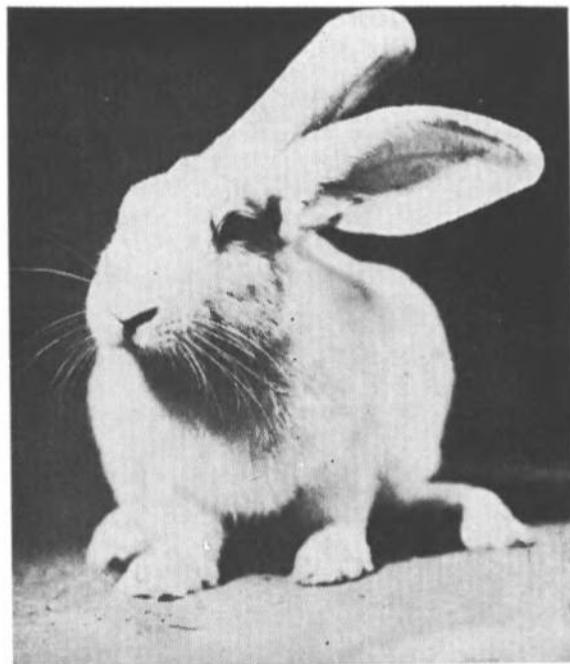
— Бідолашна черепасю, — думав я, — нещасне, бездомне створіння, ніхто тебе не хоче.



Засумовані діти просять повернути їм черепаху, що має звичку після дощу відбувати довгі мандрівки". Слідувала адреса.

— Мандрівнице — черепасю, де ти тепер? Я перешукав всі кущі, всі травники, всі довкопиши городчики, але даремно.

А може ти полюбила парк і вибрала золоту волю?



В парку багато зелені, кущів, дерев, квітів. Я запіз у найбільшу гущавину, відкрив коробку, погладив черепаху по твердій спинці й випустив її на траву.

Проминуло декілька днів. Переглядаючи газету моя мама прочитала таке оголошення:

„Пропала улюблена черепаха, що жила в нашому домі вісім років.



Дня 22. липня.

В погоні за дельфінами

Їдемо над океан. Складаю до кошика дерев'яні човники, попатку до піску, м'яч для гри, підводні окуляри, „жаб'ячі ноги” тощо.

Мурко прочуває розлуку. Не єсть, не мурликає, а очі в нього сумні, сумні...

Відношу котика до старенької, доброї сусідки й прошую:

— Годуйте, доглядайте, за тиждень повернуся і привезу вам гарні мушлі...

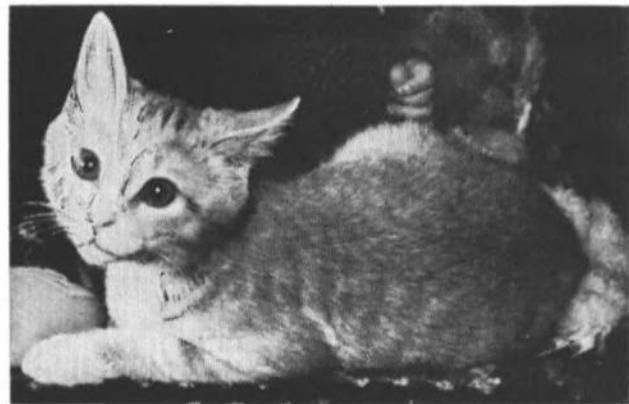
Мама вдруге обходить хату, пробує, чи замкнені всі двері, закручує вікна, спускає занавіси, — і ми їдемо.

Перший день вакацій пройшов при чудовій погоді. Я копав в піску ями, носив туди відерцем воду, сипав оборонні валі, продовбував тунелі. Тато тає захопився будовою, що сам помогав мені в дечому. Швидко найшлися пригагідні товариші.

Я купався з батьком біля берега, сильно тримаючися його руки. Хлопці-рятівники весь час стежили за відважними, свистали їм на осторогу.

— Синку, дивися, — скрикнув тато й потягнув мене до себе. Десятки величезних риб-дельфінів з'явилися на овіді. Між людьми зчинилася паніка, жінки почали тікати, я знерухомів і вдивлявся в збиту масу риб-велетнів, які без будь-якого поспіху, чи злих намірів, пливли собі бовтаючись у хвилях океану.

З берега надбігла перепякані мама, я ми раді-не-раді по прямували під парасолю.





Але як всидіти на піску, коли в морі діються такі надзвичайні речі.

Під мостом з'явилися якісь хлопці, жваво щось розказували, вимахували руками й мене потягнули туди. Одчайдухи

змовлялися підплести близько до дельфінів, бо в їхніх пусках заховані дорогоцінні перли, якими можна швидко розбагатіти...

Найшлися чотири відважні; решта боялися іти. Я вагався, крутився, врешті сказав, що так само піду.

— Ти куди, — спитав батько, коли я віддалявся від парасолі.

— Я, (і в горлі щось стиснуло), іду шукати з хлопцями мушель.

— Не відходь далеко, — сказав тато, а мама насадила мені на голову білого капелюшка.

Декілька хвилин ми йшли берегом, видовбували з піску спімачків, а далі стрибком шубовснули в хвилі й подалися вперед, змагаючись з бурунами.

— Дельфінів вже нема, — сказав один з хлопців.

— Нічого, надплівуть інші, — відповів пругий.

Я поглянув в напрямі берега, й побачив батька з обличчям блідим і тривожним. Але це був тільки момент, бо величезний бурун вдарив з такою люттю, що мене змело мов



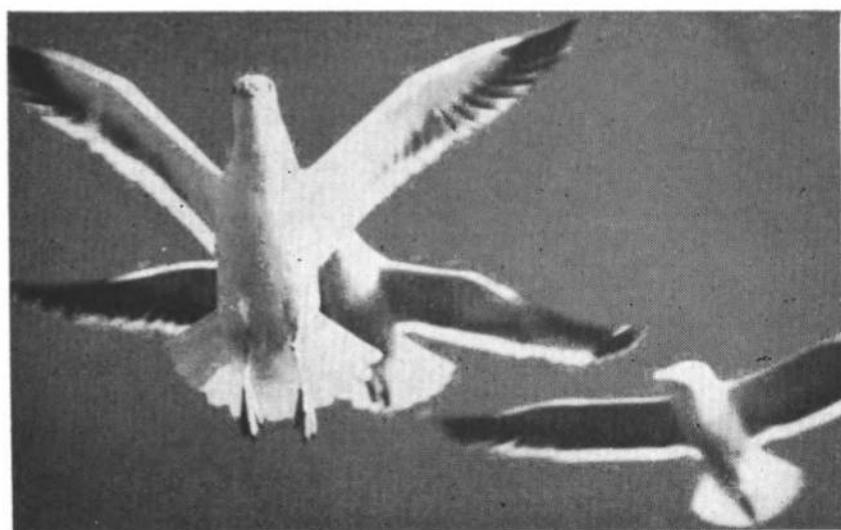
стебельце й якась невидима сила жбурнула мною об дно моря.

Я почув сильний біль в голові, пробував кричати, захлинувшись соленою водою.

На мент хвиля викинула мене вгору, я крикнув і знов пішов на дно. Щось сильне й страшне схопило мене за руку й цупко почало тягнути. — Дельфін, — подумав я відразу, й став вириватися із паці велетня.

Це не був дельфін, це був мій батько. Він потягнув мене до себе, взяв на руки й поніс під парасолю. З подряпаного чопа й колін спливала краплинами кров. Мама тремтячими руками обмивала мої рани, й чуть-не пла-кала, а батько мовчки дивився на мене до болю проймаючим зором...

Далеко, на обрії видніло бурхливе плесо води, а в тому місці, де пропливали дельфіни, коливалася біла маленька цяточка, — мій попотняний капелюшок.



Дня 3. серпня.

Мене рятує літак

Яка велика радість! Тітка Оля купила в Гантері пансіон і нас запросила в гости.

Їдемо крутими, кольористими серпентинами, минаємо зелені дзеркальця озер, сині ліси, бурхливі водопади. Я фотографую прегарну Гантерську церковцю, радіючи погідним сонячним днем.



Пансіон тітки захований в густому лісі, що простягається, Бог зна, як далеко... Внизу, над річкою розташований модерний мотель.

Після обіду хтось вигадав піти у ліс на малини. Їх там багато, а всі дорідні, запашні, сочевиті.

Я взяв великий збанок, товариші запаслися в що хто мав і ми пішли.

— Не відходьте далеко, — наказувала тітка Оля. За опікуна був нам вісімнадцятирічний Мак.

Було чудове пополудне.

Приїздним з міста ліс відавався справжньою казкою. Священну тишу раз-по-раз пронизували пташині переливи, перекликалися червоношийки, стукали дятлі. Я ступав по килимі мохів навшпиньках, щоб не настолочи-





ти дзвіночків, не скинути грибові шапки. А ось малинник. Діти розбіглися шукати найкращого місця.

Я кинувся обривати малини, але лакімство взяло верх, і збанок мій довго стояв порожній. Під вечір і він наповнився стиглими ягодами й можна було повернатися додому.

Хтось загадав забаву в хованку. Це було цікаве, бо кожен кущ і кожне дерево були ідеальним сховищем. Я зразу почав чистити:

— Котилася торба з великого горба, а в тій торбі хліб-папяниця, кому доведеться, той буде жмуриться.

Вийшло на найменчого Петрика й решта розбіглася, де хто попав. Я забрив найдальше й запіз у густий малинник. Звідтіля було видно червону Петрикову сорочину, яка скоро сковалася за непроглядними кущами. Старенький пес теті Олі скрився в густій траві.

Хованка в лісі, — справа непроста. Поки Петрик віднайшов першого з нас, проминуло багато часу. Я постановив не здатися до останка, а для того треба було піднайти краще місце. Недалеко проходив рів. Він був сухий і чистий, огрітий променями заходячого сонця. Я простягнувся в ньому, мов в м'якому піжку, й вдивлявся в темну синяву неба, що пробивалась крізь корони сосон. Десь у траві вешталися комашки, побренювали джмелі, грали сверщики...

Я не в силі пояснити, як це сталося, мене огорнула дрімота й я заснув.

Пробудження було дуже неприємне. Крізь сутінки годі було доглянути дітей і я став кликати їх по імені.

Ліс відповідав гомоном; дітей не було.



Ледве стримуючи сліззи, я кинувся бігти навпростеъ, на-
вмання відгадуючи напрям. Десь, мов з-під землі, виростали грубі стовбури ялиць і засту-
пали мені дорогу. Копючі ожини ранили ноги, зачіпалися за со-
рочку. Свідомість, що ось-ось западе ніч, до-
давала мені сил бігти

далі й далі. Мій крик за дітьми перейшов у гіркий плач. Скоро не стало сліз, і мене пройняв такий жах, як ще ніколи в житті.

Ніч у лісі відома мені з казок, і хоч в них багато вигадок, та є там напевно й трохи правди. Злющи Баби-Яги, чорнокнижни-
ки, лихі звірі, — всі вони ніби окружили мене й почали плякати.

Я в думках прикликував на поміч карликів, добру лісову фею, русалок, але даремно. Довкруги була тиша й темінь. О, як я хотів, щоб біля мене був мій любий Бровко. Перехрестившись, я ліг під дерево й віддав себе в опіку янгола-хоронитея.

Ранок був свіжий і ясний, повний надії на моє визволення з лісової хованки....

Я кинувся бігти знову й мої вуха зачули щось, що нагадувало гуркіт мотору. Невже ж це справді якісь авта? Невидима сила вlipася в мої ноги, я біг і біг, падаючи по дорозі. Ліс рід-
шав, стало прояснюватись, і в далині забіліла дорога, по якій ве-
шталися авта й мотоцикли. Я так знесилився, що присів на поляні
трохи спочити.



Понад лісом замайоріла ма-
ла цяточка; вона стала більшати,
кружляти над поляною, з грюкотом
опадати вниз, і я пізнав, що це був
одномоторовий літак.

— Рятунку-у-у, — кричав я
голосно, вимахуючи білою хустин-



кою. І рятуунок прийшов.

Поворот додому сповняв мене щастям. Я відбився від пансіону на повних дві милі.

Дехто цікавий знати, як відбулася моя зустріч з батьками?

Мама розчуленна моїм поворотом і збанком малин, привітала мене спльозами, а батько взяв за

руку, і повів на розмову „в чотири очі.”



Секретних розмов виявляти не годиться....



Внизу, над річкою розташований модерний мотель.

Дня 7. листопада.

Перша нагорода

В нашому місті кожного року відбувається показ псів. Ви не повірили б, якої погані позовозять сюди люди із усіх усюдів.

Тільки погляньте!



Цього року я порішив занести туди Бровка й показати всім найкращого пса на світі.

За годину до початку конкурсу я посадив Бровка у плетений кошик і поніс до виставового будинку.

— Чи він зареєстрований? — спитала мене старша пані, що сиділа, насупившись, біля малого столика: — Кожного пса треба місяць до імпрези реєструвати.

Прочуваючи халепу, я підступом продістався до бічної зали, в якій аж роїлося від псячої породи. Всі вони були погані, препогані. Ніколи їм не зрівнятися з моїм Бровком. Дивовижно по-



підстригувані, товсті й неповоротні, смішно повбирали, то знов з таким неприємним виразом обличчя, аж гидко на них дивитися.

Прийшла черга на Бровка.

— Скільки років? — спитала ввічливо панночка.

— Дев'ять, — відповів я сміло.

— Та не тобі, а псові.

— Одинацят місяців, — поправив я швидко й почервонів по самі вуха.

— Ім'я?

— Ромцьо.

— Та не твоє, а собаки.

— Бровко, — прошептав я й спустив очі.

— Раса?

— Найкраща раса на світі, — відказав я гордо, й відкрив віко кошика.

Бровко висунув свою мордочку й повернув цікаво голову.

Панночка подивилася на мене гнівно, прижмурила сердито очі й сказала: — Нерасових псів не приймається на показ!

Ті, що стояли в черзі, почали хіхікати, а дехто реготався вголос.

Я вибіг з кімнати й не зінав, що діяти.

— Гей ти! закликала дівчина, що також чекала в черзі. Вона прискочила до мене, зірвалася віко кошика й кинула з призирством: — Потвора!

— Твій пес потвора, бо не має очей, ні рота, а ніс у нього мов бараболя, — відповів я гнівно й вибіг на вулицю.

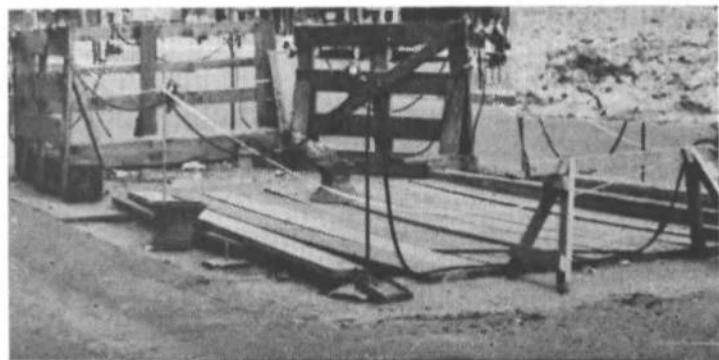
— Бідний, бідний мій солодкий Бровку, — промовив я до нього, і в моєму голосі пробивалося все, чим наболіло мое серце.

— Підождемо другого року; за той час ти підростеш, покращаеш. Я тебе викуплю, вичешу, причепурю стрічкою і таки доб'юся першої нагороди.

Вертатись додому прийшлися бічною вулицею, що її направля-



ли дниною робітники, оставивши наніч горючі лямпи. Туди ми пробивалися з Бровком. Було темно, й крізь спльози я педве бачив, куди ступати. Під ногами валялися якісь дошки, стирчало покинуте приладдя. Хвилина неостороги, непотрібні спльози, й ми стрімголов скотилися з Бровком в глибоку яму, приготовану пібонь для водопроводів. Я відчув нестерпний біль в коліні, скрикнув і втратив притомність.



Мені потім розказували таке: На запю, де саме кінчався показ псів, приповз Бровко. Він скімлів, трусився, перелякано роздивлявся по людях. Панночка, яка провадила реєстрацію, пізнала Бровка, стала його втихомиряти, але даремно. Собачка скімліючи випровадила горстку цікавих зі запі, повела їх над яму, де вони й віднайшли мене невдаху.

Я швидко очуняв. Тільки копіно було стовчене, без ніяких поважних пошкоджень. На силу завели мене до запі, де саме проголошувано найкращі нагороди рисовим псам.



І подумайте! На сцену вивели моого Бровка, причепуреного синьою стрічкою, а на золотій медалі було викарбувано'



ПЕРША НАГОРОДА

ВІД АВТОРКИ

Дорогі Батьки, Вчителі, Виховники, Приятелі дитячої лектури!



Оце передаю у Ваші руки чергову книжку, призначену для шкільних дітей молодшого віку. Хай не дивує Вас відсутність патріотичної тематики, брак одчайдушних і геройських вчинків, повних посвяти й любови до України.

Денник Ромця відступає від втертої у нас традиції, беручи на себе інше завдання. Його мета розбудити в дитини охоту й замилування до читання, подаючи їй легкий і зрозумілий зміст у найпростішій формі.

Зміст оповідань зачерпнутий із щоденного життя, близький дитячому світові, пронизаний щирими переживаннями й пригодництвом, без перебільшеної ідеалізації й фантазії.

Більшість оповідань сперта на правдивих подіях (Втеча зі школи, Пригода з черепахою, Незабутня подорож, В погоні за дельфінами, Мене рятує літак), решта оповідань доповнена власними темами або зачерпнутими з чужого та опрацьованими на потребу нашим дітям. Склонність до неправди, лінівство, непослух і водночас, — милосердя, доброта й любов до тварини та пошана до батьків; — добро й зло сплетене разом і відбите у дзеркалі дитячих буднів. В цьому всьому шукайте своїх власних дітей, дітей Ваших сусідів, знайомих, а може й самих себе з часів давноминулого дитинства.

Є ще одно завдання, яке взяв на себе Денник Ромця. Його мета — заохотити дітей до списування їхніх власних переживань, та до фотографування цікавих картин з життя природи й довкілля, хоч би й дешевеньким апаратиком. Дитячі денники та фотознімки остануть дорогою пам'яткою на все життя.

Чи оця книжка виконає нелегке завдання, — питання відкрите... З вірою і великим бажанням допомогти Вам, Дорогі Виховники, у нелегкій, але як же почесній і відповідальній праці, передаю у Ваші руки Денник Ромця.

Іванна Савицька

Свої заяваги й спостереження прохаю ласково надсилати на адресу:
5138 Норт 15 вул., Філадельфія, Па.

З М І С Т

Подарунок в день народження
Вороня
Втеча зі школи
Незабутня подорож
Пригода з черепахою
В погоні за дельфінами
Мене рятує літак
Перша нагорода

